

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. F. H.**, správca konkurznej podstaty úpadcu B. I., s. r. o., K. IČO: X., právne zast. JUDr. Š. S., advokátom, K., proti žalovanému **V. F., K.**, t. č. N. právne zast. JUDr. M. Š., advokátkou, F. **o neúčinnosť právneho úkonu**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. februára 2010, č. k. 8Cbi/2/2006-175, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. februára 2010, č. k. 8Cbi/2/2006-175 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 26. 02. 2010, č. k. 8Cbi/2/2006-175 určil, že zmluva o odplatnom prevode 110 ks cenných papierov – akcií emitenta H. S., a. s., K., v menovitej hodnote jednej akcie 1 000 000,-- Sk (33 193,92 Eur) a 509 ks cenných papierov – akcií emitenta H. S., a. s. K., v menovitej hodnote jednej akcie 10 000,-- Sk (331,94 Eur) zo dňa 16. 10. 2001, uzavretá medzi B. I., s. r. o., K. a V. F., zmluva o odplatnom prevode 584 ks cenných papierov – dočasných listov emitenta H. S., a. s., K., v menovitej hodnote 1 dočasného listu 1 000 000,-- Sk (33 193,92 Eur) zo dňa 16. 10. 2001, uzavretá medzi B. I., s. r. o., K. a V. F. a zmluva o započítaní vzájomných pohľadávok uzavretá medzi B. I., s. r. o., K. a V. F. zo dňa 16. 10. 2001, ktorou sa vysporiadala kúpna cena z uvedených zmlúv, sú voči konkurzným veriteľom úpadcu B. I., s. r. o., K., právne neúčinné. Súd týmto rozsudkom ďalej uložil povinnosť žalovanému vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu B. I., s. r. o., K., sumu 1 493 726,34 Eur a nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 958,27 Eur na účet jeho právneho zástupcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že z účtovnej evidencie úpadcu vyplýva, že na základe Zmluvy o pôžičke peňazí zo dňa 18. 01. 1999

požičal úpadca žalovanému finančné prostriedky vo výške 100 000 000,-- Sk, bezúročne s lehotou splatnosti do 31. 12. 2001. Na základe zmluvy o odplatnom prevode cenných papierov zo dňa 16. 10. 2001, uzavretej medzi úpadcom a žalovaným, žalovaný previedol na úpadcu 110 ks cenných papierov – listinných akcií emitenta H. S., a. s., K., v menovitej hodnote jednej akcie 1 000 000,-- Sk (33 193,92 Eur) a 509 ks akcií v menovitej hodnote jednej akcie 10 000,-- Sk (331,94 Eur) za kúpnu cenu 429 300 000,-- Sk. Zmluvou o odplatnom prevode cenných papierov zo dňa 16. 10. 2001, uzavretej medzi úpadcom a žalovaným, previedol žalovaný na úpadcu 584 ks cenných papierov – dočasných listov emitenta H. S., a. s., v menovitej hodnote jedného dočasného listu 1 000 000,-- Sk za kúpnu cenu 204 400 000,-- Sk. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 10. 2001 žalovaný ako postupca postúpil na spoločnosť H. S., a. s., K., ako postupníka svoju pohľadávku – neuhradenú cenu za prevod akcií na základe zmluvy o odplatnom prevode cenných papierov zo dňa 16. 10. 2001 (prevod 110 ks akcií v hodnote 1 000 000,-- Sk a 509 ks v hodnote 10 000,-- Sk) v celkovej výške 306 900 000,-- Sk s tým, že rozdiel vo výške 76 600 000,-- Sk postupník vyplatí postupcovi do 31. 12. 2002. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 16. 10. 2001 žalovaný ako postupca postúpil spoločnosti H. S., a. s., K., ako postupníkovi svoju pohľadávku – neuhradenú cenu za prevod dočasných listov na základe zmluvy zo dňa 16. 10. 2001 (prevod 584 ks dočasných listov) vo výške 204 400 000,-- Sk. Podľa čl. IV. bod 3 sa zmluvné strany dohodli, že úhrada odplaty sa uskutoční započítaním pohľadávky, ktorú postupník eviduje voči postupcovi, a to v časti rovnajúcej sa výške odplaty dohodnutej v tejto zmluve. Na základe zmluvy o započítaní vzájomných pohľadávok zo dňa 16. 10. 2001 si žalovaný započítal svoj záväzok voči úpadcovi vo výške 45 800 000,-- Sk z titulu zostatku neuhradenej ceny za prevod cenných papierov – akcií emitovaných spoločnosťou H. S., a. s., dohodnutej v Zmluve o prevode cenných papierov zo dňa 16. 10. 2001. Na základe Zmluvy o započítaní vzájomných pohľadávok zo dňa 16. 10. 2001, uzavretej medzi úpadcom a spoločnosťou H. S., a. s., K., si zmluvné strany započítali vzájomné pohľadávky a záväzky vo výške 383 500 000,-- Sk. Podľa čl. I zmluvy spoločnosť H. S., a. s., ako veriteľ eviduje voči spoločnosti B. I., s. r. o., ako svojmu dlžníkovi splatnú pohľadávku vo výške 383 000 000,-- Sk, ktorú nadobudol od žalovaného na základe zmluvy o postúpení pohľadávky z titulu neuhradenej odplaty za prevod akcií.

Po vykonanom dokazovaní dospel súd k záveru, že zmluvami o prevode cenných papierov a o vzájomnom započítaní pohľadávok došlo k ukráteniu konkurzných veriteľov. Súd prvého stupňa zistil, že žalovaný bol v čase uzatvárania zmlúv, ktoré boli uzatvorené dňa

16. 10. 2001, štatutárnym orgánom úpadcu, ktorý úpadca už bol v úpadku, pretože dňa 11. 02. 2002 bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu a 11. 02. 2002 bol ustanovený predbežný správca. Konkurz bol vyhlásený 03. 09. 2002 a zmluvy o odplatnom prevode cenných papierov a o vzájomnom započítaní pohľadávok boli uzatvorené dňa 16. 10. 2001, t. j. v období posledných troch rokov pred začatím konkurzu, čím bola splnená podmienka odporovateľnosti právnych úkonov. Súd preto žalobe v plnom rozsahu vyhovel, nakoľko žalovaný prevádzal zmluvami o odplatnom prevode cenných papierov – akcie a dočasné listy spoločnosti H. S., a. s., ktoré nemali deklarovанú hodnotu a v zmluvách neboli ani číselne označené, čo tiež preukazuje, že sa jednalo o účelové uzatvorenie zmluvy, bez reálnej hodnoty predávaných akcií.

Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný a žiadal jeho zmenu tak, že súd žalobu zamietne a uloží žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania. Uviedol, že nebol dostatočne poučený o svojich procesných právach, pričom mu súd nedoručil ani podanie žalobcu na zmenu žalobného návrhu na začatie konania, ako ani ostatné podania, ktorým postupom súdu bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom a bolo mu upreté právo na spravodlivý proces. Podľa žalovaného nie sú splnené zákonné podmienky pre určenie neúčinnosti právneho úkonu v konaní vedenom len proti žalovanému, ktorého úkonu žalovaný nebol účastníkom a súd prvého stupňa sa s touto skutočnosťou nijako nevysporiadal. Odvolateľ ďalej zastáva názor, že upresnenie žalobného petitu zo dňa 28. 10. 2009 nie je možné vnímať inak ako zmenu návrhu na začatie konania, o ktorej zmene súd prvého stupňa nerozhodol a nezachoval postup ani podľa ust. § 95 O. s. p.

Odvolateľ má tiež za to, že súd prvého stupňa sa v konaní vôbec nevysporiadal s jeho námietkou premlčania práva žalobcu odporovať ním označeným právnym úkonom. Podľa odvolateľa žalobcom uplatnené právo nie je časovo neobmedzené a vzhľadom k neexistencii špeciálnej právnej úpravy o premlčaní v zákone o konkurze a vyrovnaní, je podľa žalovaného potrebné aplikovať všeobecné ustanovenia o premlčaní, uvedené v Občianskom zákonníku, podľa ktorých ustanovení sa právo premlčí v trojročnej premlčacej dobe, ktorá v čase podania žaloby už plynula. Žalobca bol ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu dňa 03. 09. 2002 a žaloba bola podaná na súde až dňa 23. 01. 2006. Zmena návrhu na začatie konania, resp. odporovateľnosti, bola podaná dňa 28. 10. 2009 dôvodne, bola preto vznesená námietka premlčania uplatnených nárokov. Podľa odvolateľa nie je z napadnutého rozhodnutia tiež zrejmé, ako dospel súd k záveru, že bola splnená podmienka

odporovateľnosti právnych úkonov a aj ďalších podmienok, z ktorého dôvodu je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný.

Žalovaný k tvrdeniu žalobcu, že kúpna cena uvedená v zmluve o prevode cenných papierov nebola cenou obvyklou na trhu, uviedol, že pre posúdenie tejto skutočnosti je meritórna trhovú hodnota prevádzaných cenných papierov v čase ich prevodu, t. j. 10/2001. Vzhľadom k uvedenému a k predloženým dôkazom má odvolateľ za to, že žalobca nepreukázal nevýhodnosť dojednanej kúpnej ceny za cenné papiere. Odvolateľ považuje za nepravdivé tvrdenie žalobcu, že kúpna cena cenných papierov predstavovala 373% ich menovitej hodnoty, keďže žalovaný previedol na dlžníka cenné papiere v menovitej hodnote 600 090 000,-- Sk za kúpnu cenu 633 700 000,-- Sk.

Podľa odvolateľa sa odporovanými zmluvami o prevode cenných papierov majetok dlžníka nijako nezmenšil, nakoľko reálne plnenie kúpnej ceny nikdy dlžník neposkytol, len vznikla evidencia záväzku v účtovníctve dlžníka. Rovnako ani vzájomným započítaním pohľadávok sa dlžníkov majetok nijak nezmenšil, len došlo k zániku evidencie časti pohľadávky voči žalovanému titulom pôžičky a zániku evidencie záväzku voči žalovanému titulom kúpnej ceny za cenné papiere. Vzhľadom k uvedenému jediným právnym dôsledkom úspešného odporovania môže byť podľa odvolateľa potvrdenie dôvodnosti ďalšej evidencie práva – pohľadávky dlžníka voči žalovanému titulom zmluvy o pôžičke zo dňa 18. 01. 1999, splatnej 31. 12. 2001. Úspešné odporovanie právneho úkonu žiadnym spôsobom nemení právny titul existencie tejto pohľadávky (pôžičky), preto nemôže ani založiť priamo nárok žalovaného na plnenie práva iným právnym titulom, ktorý nie je daný, keďže majetok dlžníka nebol ukrátený o samotné plnenie tejto pohľadávky.

Odvolateľ má za to, že súd prvého stupňa sa so skutočnosťami namietanými žalovaným žiadnym právne relevantným spôsobom nevysporiadal, a preto namieta nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca vo svojom vyjadrení považuje odvolanie žalovaného za nedôvodné a navrhol rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť v celom rozsahu a zaviazať žalovaného k náhrade trov odvolacieho konania.

K namietanému odňatiu možnosti konať pred súdom žalobca uviedol, že žalovaný bol v konaní zastúpený advokátom, prostredníctvom ktorého sa vyjadril k žalobe. Advokát žalovaného bol riadne predvolaný aj na pojednávanie konané dňa 14. 03. 2008, z ktorého dôvodu považuje žalobca túto námietku žalovaného za účelovú. K zmene žalobného návrhu žalobca uviedol, že podanie zo dňa 28. 10. 2009 nemožno považovať za zmenu žalobného návrhu, a preto postup súdu podľa ust. § 95 O. s. p. nebol potrebný.

V súvislosti s námietkou premlčania má žalobca za to, že zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní zakotvuje osobitný spôsob premlčania v trojročnej lehote, ktorá plynie od vykonania právneho úkonu do vyhlásenia konkurzu. Nad rámec toho neustanovuje tento zákon žiadne premlčanie, preto podľa žalobcu nie je daná všeobecná subsidiarita predpisov občianskeho, resp. obchodného práva, z ktorého dôvodu je táto námietka žalovaného neopodstatnená.

K dôvodom neúčinnosti právnych úkonov žalobca zdôraznil, že pre úspešné odporovanie právnomu úkonu postačuje preukázať, že dlžník B. I., s. r. o., je právnickou osobou, žalovaný bol konateľom dlžníka, medzi týmito osobami bol vykonaný právny úkon v posledných troch rokoch pred vyhlásením konkurzu a týmto právnym úkonom boli ukrátení konkurzní veritelia. Podľa žalobcu je nepochybné, že právne úkony boli vykonané žalovaným s úmyslom ukrátiť konkurzných veriteľov, t. j. za účelom, aby konkurzná podstata bola znížená o pohľadávku úpadcu voči žalovanému.

Žalobca k námietke odvolateľa ohľadom právneho titulu zaplatenia sumy 1 493 726,34 Eur uviedol, že odporovateľnými úkonmi sa v danom prípade majetok úpadcu ukrátil o majetkové právo – pohľadávku voči žalovanému vo výške 1 493 726,34 Eur a povinnosť vrátiť túto sumu do podstaty vyplýva priamo z ustanovenia § 16 ods. 4 ZKV. Podľa žalobcu pôvodný právny titul tejto pohľadávky úpadcu nemá pre toto konanie žiadny význam, z ktorého dôvodu je podstatná iba skutočnosť, že úpadca toto majetkové právo (pohľadávku) mal a v dôsledku odporovateľných právnych úkonov bol jeho majetok o toto majetkové právo ukrátený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. v medziach dôvodov odvolania a bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre jeho zrušenie.

Žalobca sa žalobou podanou na Krajskom súde v Košiciach dňa 23. 01. 2006 domáhal určenia, že zmluva o odplatnom prevode 110 ks cenných papierov – akcií emitenta H. S., a. s., K., v menovitej hodnote jednej akcie 1 000 000,-- Sk (33 193,92 Eur) a 509 ks cenných papierov – akcií emitenta H. S., a. s., K., v menovitej hodnote jednej akcie 10 000,-- Sk (331,94 Eur) zo dňa 16. 10. 2001, uzavretá medzi B. I., s. r. o. K. a V. F., zmluva o odplatnom prevode 584 ks cenných papierov – dočasných listov emitenta H. S., a. s., K. v menovitej hodnote 1 dočasného listu 1 000 000 Sk (33 193,92 Eur) zo dňa 16. 10. 2001, uzavretá medzi B. I., s. r. o., K. a V. F. a zmluva o započítaní vzájomných pohľadávok uzavretá medzi B. I., s. r. o., K. a V. F. zo dňa 16. 10. 2001, ktorou sa vysporiadala kúpna cena z uvedených zmlúv, sú voči konkurzným veriteľom úpadcu B. I., s. r. o., K., právne neúčinné a žalovaný je povinný vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu B. I., s. r. o., K., sumu 45 800 000,-- Sk (1 493 726,34 Eur). Žalobca si uplatnil aj náhradu trov konania.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobe vyhovel. Vychádzal zo skutočnosti, že zmluvy o prevode cenných papierov a zmluva o vzájomnom započítaní pohľadávok boli uzatvorené v období posledných troch rokov pred začatím konkurzu, čím bola splnená podmienka odporovateľnosti právnych úkonov a boli splnené aj ďalšie podmienky, pretože žalovaný bol štatutárnym orgánom spoločnosti a uzatváranými zmluvami došlo k ukráteniu veriteľov úpadcu.

Podľa žalovaného rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nepreskúmateľné a postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl pri aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že žalovaný vo svojom podaní z 28. 11. 2006 (č. 1. 147 spisu), vzniesol tiež námietku premlčania práva, s ktorou námietkou žalovaného sa súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku nevysporiadal a uzavrel, že boli splnené podmienky odporovateľnosti právnych úkonov.

Podľa ust. § 15 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“) konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný, alebo ak už bol uspokojený.

Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy (§ 15 ods. 2 ZKV).

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojom rozhodnutí č. k. Obdo V 16/2003 vyslovil, že pri podaní odporovacej žaloby podľa § 15 ods. 1 ZKV treba rozlišovať dve lehoty. Jednak ide o lehotu, vyplývajúcu z ustanovenia § 15 ods.2 ZKV, ktorá je hmotnoprávnou podmienkou na úspešnosť takejto žaloby a súd jej dodržanie skúma z úradnej povinnosti. Žalobu, ktorou sa odporuje právnomu úkonu urobenému v lehote dlhšej než tri roky pred začatím konkurzu, musí súd zamietnuť bez toho, aby sa účastník musel dovolávať nedodržania tejto lehoty. Okrem toho aj pre podanie odporovacej žaloby platí všeobecná trojročná premlčacia doba, vyplývajúca z ust. § 101 Občianskeho zákonníka (keďže ZKV otázku premlčania osobitne nerieši), ktorá začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz.

Vychádzajúc z uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje i v tomto konaní, súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keď na vznesenú námietku premlčania práva neaplikoval ust. § 101 Obč. zák., pre ktorý dôvod neúplne zistil i skutkový stav.

Odvolanie žalovaného podané z tohto dôvodu je preto opodstatnené, pre ktorú skutočnosť sa odvolací súd s ďalšími dôvodmi odvolania žalovaného nezaoberal.

Napriek uvedenému sa žiada dodať, že žalovaný bol v konaní pred súdom prvého stupňa pôvodne zastúpený právnu zástupkyňou, ktorá jeho zastúpenie opätovne prevzala v odvolacom konaní, pričom nemožno vylúčiť, že nešlo o konanie účelové.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne o trovách celého konania.

Podľa § 226 O. s. p. je pre Krajský súd v Košiciach, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 20. apríla 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová